

decorrespondent.nl

Na zijn 'au revoir' tegen het klimaat staat Trump alleen op het wereldtoneel

Jelmer Mommers

12-16 minuten

President Donald Trump heeft donderdag met veel aplomb aangekondigd dat hij niet gaat doen wat hij toch al niet van plan was. Niemand had verwacht dat hij ambitieus klimaatbeleid zou gaan voeren, integendeel. Het opzeggen van het klimaatverdrag van Parijs is een symbolische daad die vooral bevestigt dat Amerika zich onder Trump steeds verder afzondert van de rest van de wereld.

Onverwacht kwam de opzegging dus niet. Trump begon al gauw na zijn verkiezing aan het afbreken van Obama's klimaatbeleid. [The Guardian: 'The top five worst things Trump has done on climate change – so far.'](#) [The Guardian: 'The top five worst things Trump has done on climate change – so far.'](#) afbreken van Obama's klimaatbeleid. Hij maakte klimaatwetenschappers het leven zuur, vernieuwde vergunningen voor pijpleidingen, zette in op decimatie van het milieuministerie en probeerde oliebedrijven vrij te stellen van de verplichting hun methaanuitstoot te meten. Bron: [Trump probeert Obama's methaanregels te schrappen, schreef The Washington Post.](#)

Met het opzeggen van Parijs volgt Trump de strategie van een kind dat zich midden in de kamer verstopt door zijn ogen te

sluiten. Hij doet dat op advies van een select groepje conservatieve politici, Bron: [The Guardian schreef over de conservatieven die Trump steunen in het opzeggen van Parijs.](#) onder wie zijn topadviseur Steve Bannon Bron: [Vox schreef over Bannons campagne om Parijs te verlaten.](#) en milieuminister Scott Pruitt, beide klimaatontkenners. Amerika is nu een van de drie landen, met Syrië en Nicaragua, die niet meedoen met Parijs. Bron: [Alleen Syrië en Nicaragua tekenden het Verdrag niet.](#)

Ik denk niet dat Trump zich bewust is van de wetten van de thermodynamica – die dicteren dat meer broeikasgassen zoals CO2 in de atmosfeer meer warmte vasthouden – maar als hij ze al kende, zou hij vermoedelijk geloven dat hij ze naar hartenlust kon herschrijven om Amerika weer *great* te maken.

De onverantwoordelijkheid van die houding – en van dit besluit – is moeilijk in woorden te vangen. Geen ander land op aarde heeft in zijn geschiedenis zoveel CO2 uitgestoten als Amerika. Bron: [New York Times: 'The U.S. Is the Biggest Carbon Polluter in History.'](#) Nu nemen uitgerekend één Amerikaanse man en zijn kliek de vrijheid om de implicaties van decennialange bestudering van het klimaat en onze invloed daarop te negeren.

Trump bleef tijdens zijn persconferentie donderdag maar herhalen dat het huidige verdrag 'niet eerlijk' is voor Amerika. Hij negeert daarmee niet alleen de consensus onder wetenschappers, beleidsmakers, economen en activisten dat klimaatactie loont en noodzakelijk is en dat rijke landen daarbij de zwaarste lasten moeten dragen. Hij negeert ook zijn eigen burgers, die in meerderheid vóór deelname aan het Verdrag van Parijs zijn. Bron: [The Atlantic: 'Most Americans Support Staying in the Paris Agreement.'](#)

└ Eén man neemt de vrijheid decennialange bestudering van het

klimaat en onze invloed daarop te negeren

Het goede nieuws is dat het overgrote deel van de wereld niet in de werkelijkheid van Donald Trump leeft. China en Europa hebben al laten weten dat ze juist nauwer zullen gaan samenwerken aan klimaatactie. [FT: 'EU and China strengthen climate ties to counter US retreat.'](#) [FT: 'EU and China strengthen climate ties to counter US retreat.'](#) samenwerken aan klimaatactie. [Amerika isoleert zich](#) [The New Yorker schreef mooi over Trumps strategie van isolatie.](#) [The New Yorker schreef mooi over Trumps strategie van isolatie.](#) Amerika isoleert zich van de internationale gemeenschap, wat de rest van de wereld de kans geeft om zonder Amerikaanse inmenging samen te werken.

Het Verdrag van Parijs is niet kapot omdat Trump eruit is gestapt. Het hele akkoord is opgebouwd uit vrijwillige toezeggingen van landen. Parijs verplichtte landen er alleen toe te *rapporteren* over de voortgang van het toegezegde beleid. De hoop was dat *peer pressure* ertoe zou leiden dat landen continu hun ambitie zouden opschroeven, en dat ze zo gezamenlijk het doel van maximaal 2 graden Celsius opwarming in 2100 in zicht zouden houden.

Dat wordt nu moeilijker, maar een garantie dat het zou lukken, hebben we nooit gehad. Sterker: we wisten toen het akkoord getekend werd al dat de toezeggingen onvoldoende waren om het tweegradendoel te halen. Dat Trumps presidentschap het door Obama gestelde klimaatdoel onhaalbaar zou maken, was al bekend. Bron: [Volgens deze analyse maakt het beleid van Trump de doelstellingen van Obama onhaalbaar.](#) Dat Trumps nalatigheid voor extra opwarming zal zorgen eveneens. Zijn opzegging van Parijs is dus voor een belangrijk deel symboolpolitiek, bedoeld om Amerikanen uit het *heartland* te paaien met banen in de kolenindustrie die er in werkelijkheid niet zullen komen. Bron: [Bloomberg: 'Trump's Executive Order Won't](#)

[Save Coal Mining Jobs.'](#)

Met zijn besluit regeert Trump ver voorbij zijn eigen presidentschap, want de formele opzegging van het verdrag duurt vier jaar. Amerika is er waarschijnlijk dus pas officieel 'uit' als Trumps termijn bijna is afgelopen, wat betekent dat klimaat een hoofdrol zal spelen tijdens de volgende presidentsverkiezingen.

Het is op het moment dat ik dit schrijf nog niet duidelijk of Trump de jaarlijkse VN-klimaattoppen voorlopig helemaal links laat liggen. Dat zou misschien wel voordelig zijn. De VN-klimaatonderhandelingen zijn een poging om het schip van de wereldeconomie met veel tact en geduldig diplomatiek overleg naar een duurzaam tijdperk te sturen. In deze vergelijking is Trump een aap in de machinekamer. Je wil hem er niet.

Ik geloof ook nog steeds in wat ik schreef toen Trump werd verkozen: de reis naar duurzaamheid gaat dóór. ['Trump is een ramp voor het klimaat, maar de reis naar duurzaamheid gaat dóór.'](#) ['Trump is een ramp voor het klimaat, maar de reis naar duurzaamheid gaat dóór.'](#) de reis naar duurzaamheid gaat dóór. Talloze burgers, steden, dorpen, coöperaties, bedrijven en actieorganisaties bouwen aan een duurzame wereld. Amerikaanse burgers gaan naar de rechter om klimaatactie af te dwingen. Burgemeesters en staten kondigen aan dat ze alsnog in de geest van Parijs zullen handelen.

'Terwijl wij ons focussen op Trump is er in Azië een revolutie gaande,' concludeerde een Correspondentlid ['Terwijl wij ons focussen op Trump is er in Azië een revolutie gaande.'](#) ['Terwijl wij ons focussen op Trump is er in Azië een revolutie gaande.'](#) concludeerde een Correspondentlid toen ik eerder dit jaar vijf

[lichtpuntjes voor het klimaat](#) [Trump kan niet alles verpesten. Vijf lichtpuntjes voor het klimaat.](#) [Trump kan niet alles verpesten. Vijf lichtpuntjes voor het klimaat.](#) vijf lichtpuntjes voor het klimaat op een rij zette. Tussen 2016 en 2020 wil China ruim 360 miljard dollar Bron: [Reuters: 'China to plow \\$361 billion into renewable fuel by 2020.'](#) in duurzame energie steken. Dat zal leiden tot honderden grootschalige zonneparken, miljoenen banen, en almaar dalende prijzen voor schone technologie.

Er is heus ook een scenario denkbaar waarin Trump er wél in slaagt alles te verpesten. Als hij een nieuwe oorlog begint, zal dat investeringen in duurzame energie mondiaal waarschijnlijk danig ondermijnen. Maar afgezien daarvan zijn de drijfveren om te vergroenen sterker dan het angstige nihilisme van Donald Trump.

{Ik hoop en vermoed dat Trumps morele failliet hem uiteindelijk de kop kost

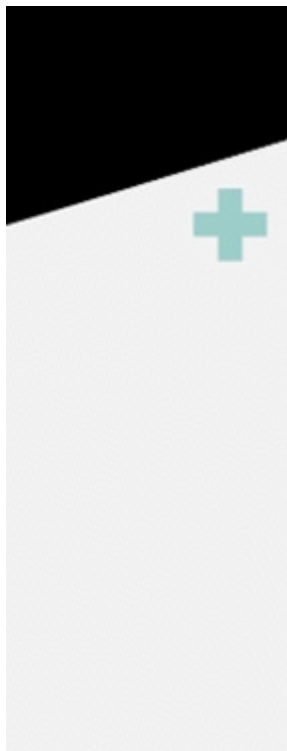
Meer dan over zijn Parijsbesluit zouden we ons zorgen moeten maken om het leed dat hij nu al berokkent. De recente G7-top was wat dat betreft schrijnend. Gastland Italië had de bijeenkomst opzettelijk in Taormina op Sicilië georganiseerd, een symbolische locatie die het lot van de vluchtelingen uit het Midden-Oosten en Afrika voor het voetlicht moest brengen. Bron: [The Guardian deed verslag van de G7-top in Italië.](#)

Er lag een verklaring klaar waarin de G7-landen zouden zeggen dat vluchtelingen een 'gezamenlijke verantwoordelijkheid' waren. De onderhandelaars van Trump vetoden dat idee. Zij kwamen met een alternatieve tekst over het soevereine recht van staten om hun eigen migratiebeleid te bepalen en grenzen te sluiten.

Zó stekeblind zijn voor het lot van miljoenen ontheemde mensen, dat is een veel grotere misdaad dan een papieren verdrag

opzeggen. Het is denk ik het ergste wat je kunt doen in een wereld waarin – juist door klimaatverandering – steeds meer mensen ontheemd zullen raken. Ik hoop en vermoed dat het morele failliet dat spreekt uit zo'n opstelling Trump uiteindelijk de kop kost.

De geschiedenis buigt niet vanzelf naar rechtvaardigheid, dat weten we nu wel. Maar niets wijst erop dat de internationale gemeenschap zich bij het andere uiterste neer zal leggen. Wie vlucht van elke verantwoordelijkheid en de werkelijkheid zelf, staat uiteindelijk alleen. [Lees dit prachtige stuk over de eenzaamheid van Trump. Lees dit prachtige stuk over de eenzaamheid van Trump.](#) staat uiteindelijk alleen.

[Elke week een mail ontvangen? Als correspondent Klimaat en Energie wil ik de impact van klimaatverandering laten zien en de overgang naar duurzaamheid versnellen. Meld je hier aan om op de hoogte te blijven](#)

[Obama wast Trump de oren met dit hoopgevende pleidooi voor klimaatactie](#) Barack Obama was maandag de eerste zittende president ooit die een artikel in het wetenschappelijke tijdschrift *Science* publiceerde over de grote trends op het gebied van klimaat en energie. In het stuk legt hij uit waarom hij gelooft dat de overschakeling naar duurzaamheid ondanks Donald Trump zal doorgaan. [Lees het verhaal van Jelmer hier terug](#)

[Klimaatverandering. Onze toekomst op een planeet die steeds warmer wordt](#) We gaan het fossiele tijdperk versneld afsluiten. Maar het is te vroeg om opgelucht achterover te leunen. Het leven op aarde zal, zoals het er nu uitziet, een stuk onbehaaglijker worden door de gevolgen van de opwarming

[die we al hebben veroorzaakt. De risico's van de opwarming en de pogingen om die te beperken: je leest er alles over in dit thema](#)

[Zo werd Nederland het grootste belastingparadijs voor Amerikaanse multinationals Niet Bermuda of Luxemburg, maar Nederland is het grootste belastingparadijs voor Amerikaanse multinationals. Dat ontdekte ik na maanden onderzoek van honderden vertrouwelijke documenten, e-mails en gespreksnotities. En het is allemaal te danken aan een regeling die Nederlandse politici in 2005 onopgemerkt invoerden. Lees het verhaal van Jesse hier terug](#)
